

ת"פ 15017/01/18 - מדינת ישראל נגד אדי לפאג'יאן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 15017-01-18 מדינת ישראל נ' לפאג'יאן
לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אביב בר אור

המאשימה

נגד

אדי לפאג'יאן
ע"י ב"כ עו"ד רועי קרן

הנאשם

הכרעת דין

בפתח הדברים, מודיע בית המשפט על זיכוי הנאשם.

רקע

1. כתב האישום מייחס לנאשם עבירות זיוף - לפי סעיף 418 רישא לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), ושבוטע שקר - לפי סעיף 239 לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות כתב האישום, עבד הנאשם כפקיד מסירת מסמכים משפטיים. בתאריך 7.6.16, זייף הנאשם את חתימתה של שיראל דלאל (להלן: "המתלוננת"), על גבי אישור מסירה של מסמכים בכך שכתב את שמה באופן שנחזה לחתימת המתלוננת על אישור המסירה (להלן: "אישור המסירה"). ביום 9.6.16, מילא הנאשם תצהיר שקר, בכך שהצהיר כי מסר את המסמכים לידי המתלוננת, וחתם על התצהיר בפני עורך דין (להלן: "התצהיר"). ביום 19.6.16, הוגשו אישור המסירה המזויף ותצהיר השקר ללשכת הוצאה לפועל בה התנהל הליך, ובעקבות כך הוטל עיקול על חשבון הבנק של המתלוננת ובעלה.

2. הנאשם כפר במיוחס לו, וטען כי לא זייף את החתימה אלא האישור נחתם על ידי אישה, שכל הנראה הזדהתה באותו שם והיתה בבניין בעת שהנאשם הגיע למקום מגורי המתלוננת (להלן: "המקום"). עוד הוסיף, כי נאסר עליו כשליח משפטי לבקש הזדהות והוא הסתפק בזיהוי שמי ובזיהוי על ידי השכן.

לפיכך, נשמעו ראיות. במהלך פרשת התביעה, העידו המתלוננת, עו"ד מייק ח'ורי - בפניו חתם הנאשם על התצהיר, רס"ב תמיר בהט - אשר חקר את הנאשם, רס"מ רויטל עובדיה הרץ - החוקרת האחראית על החקירה אשר ערכה

עמוד 1

מספר פעולות בתיק, וכן הוגשו בהסכמה מסמכים ובהם הודעת הנאשם, העתק אישור המסירה, התצהיר ועוד. במסגרת פרשת ההגנה העידו הנאשם בעצמו, רון ארגוב - מעסיק הנאשם במועד הרלוונטי, ורחל הרט - מזכירה במקום עבודת הנאשם באותו מועד.

3. לאחר שנשמעו סיכומי הצדדים, שבו הנאשם ובא כוחו על הסכמתם למסור את דוגמת חתימתו לשם השוואה, ואף ב"כ המאשימה לא התנגד לכך. בנסיבות אלה, הורה בית המשפט ליחידה החוקרת לבצע נסיון להשוואת החתימה המופיעה על גבי אישור המסירה עם חתימת הנאשם. ב"כ המאשימה הודיע בהמשך, כי ראש מעבדת מסמכים במז"פ מסרה שהשוואת כתב ידו של הנאשם **"לחתימה המופיעה על גבי העתק צילומי תוביל לקביעה בעלת משקל ראייתי נמוך, שכן ההעתק מכיל מעט מאוד מידע הנדרש לצורך השוואה וגיבוש הערכה מקצועית ברמה הנדרשת"** (הודעה מיום 22.1.20). על כן הודיע, כי ההשוואה לא תבוצע, וזאת על דעת המשנה לפרקליטת המחוז. באותה הודעה, שב ב"כ המאשימה ונימק את עמדתה כי סירוב הנאשם בעת חקירתו במשטרה למסור את דוגמאות כתב ידו, "ייתר" את הצורך בחיפוש אחר אישור המסירה המקורי, וכן כי כלל לא ברור שניתן היה להשוות חתימה בת 4 אותיות לכתב ידו, ומכאן שאין לטעון כי נגרם נזק ראייתי. ככל שנגרם נזק ראייתי, טען כי הוא נגרם על ידי הנאשם בעצמו ויש לזקוף זאת לחובתו.

טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה טען, כי הוכח שלא המתלוננת היא שחתמה על אישור המסירה, כפי שניתן ללמוד מעיון בלתי מקצועי בחתימותיה לעומת אותה חתימה. עוד הוסיף, כי אין לייחס מחדל חקירה לכך שחוקרי המשטרה לא שבו וביקשו מהנאשם דוגמאות מחתימתו, זאת לאחר שסירב למסור אותן בעת חקירתו במשטרה, גם אם יתכן והיה צריך **"לעשות מאמץ נוסף"** לזמנו לשם כך (עמ' 48 ש- 3 לפרוט'). לטענתו, מדובר בחתימה, מילה אחת ולא מספר שורות, אשר ספק רב אם היה בכוחן של דוגמאות חתימת הנאשם להטות את הראיות לצד זה או אחר. לגבי טענת הנאשם כי מישהי במקום התחזתה, ככל הנראה, למתלוננת, ביקש ב"כ המאשימה לקבוע כי הנאשם לא עמד בנטל ההוכחה לכך. בנוסף, ביקש ליחס משקל ראייתי כנגד הנאשם בהתבסס על התנהלותו בעת חקירתו במשטרה, כאשר השיב לשאלות החוקר כי עליו לבדוק את טענותיו וכן כי יתכן שנפלה טעות בתום לב, זאת אף שידע מראש את מטרת החקירה. במהלך חקירתו במשטרה, לא טען הנאשם שמישהי אחרת היא שחתמה בשמה של המתלוננת, ומדובר באפשרות אך בלתי סבירה. ב"כ המאשימה טען כי הנאשם הוא שחתם את חתימת המתלוננת ובהמשך הצהיר על כך בפני עו"ד (עמ' 49 ש- 2, 16 לפרוט').

ביחס לאישור המסירה שהוגש ואינו המסמך המקורי, טען ב"כ המאשימה כי יש לקבלו בהתאם לכלל הראיה הטובה ביותר, כאשר די בכך שהמאשימה תציג "ראיה מספקת". בנסיבות אלה, לטענתו הציגה המאשימה ראיות מעבר לכל ספק סביר.

5. ב"כ הנאשם טען, כי היה על המאשימה להשוות את החתימה על אישור המסירה עם כתב ידו של הנאשם, אך הדבר לא נעשה, ולא נעשה כל נסיון לקבל את המסמך המקורי אלא המאשימה הסתפקה בעותק שהועבר מלשכת ההוצאה לפועל. ביחס לחקירת הנאשם, טען כי יש לדחות את טענת החוקר תמיר כי לאחר שנרשם בהודעת הנאשם שהוא מוכן לספק דוגמאות חתימה ואף נרשם שדף הדוגמאות מסומן - הנאשם לפתע סירב לכך. בהקשר

זה, ככל שהנאשם תחילה אכן סירב, היה על היחידה החוקרת לנסות ולזמנו שוב למתן דוגמאות חתימה. לגבי המתלוננת, טען כי אין מחלוקת שלא היתה במקום, אך מי שחתמה הציגה עצמה בשמה של המתלוננת. בנוסף, הנאשם ציין אימות לגבי מקום מגורים בשמה של משפחת כהן המתגוררת במקום. בנסיבות אלה, טען ב"כ הנאשם כי לא הוכח שהאישור מזויף ומכאן שלא מתקיים אף יסוד נפשי לתצהיר שקרי.

דין והכרעה

6. הצדדים הסכימו על חלקן הארי של עובדות המקרה: הנאשם עבד כפקיד מסירת מסמכים משפטיים, הגיע למקום מגורי המתלוננת, ובהמשך חתם על תצהיר לפיו ביצע את אישור המסירה בו מופיעה חתימה בשמה של המתלוננת. בתצהיר הופיע שמה של משפחת כהן, המאמת את מקום המגורים. בנוסף, אין מחלוקת כי לא המתלוננת היא שחתמה על אישור המסירה.

כך, גדר המחלוקת הוא האם הנאשם הוא שחתם על אישור המסירה ובהמשך הצהיר על כך בתצהיר, או שמא אחרת, לא ידועה, היא שנכחה במקום מגורי המתלוננת וחתמה בפני הנאשם על אישור המסירה.

7. ההכרעה במקרה הנדון, עוסקת בראיות נסיבתיות. הפסיקה קבעה בחינה תלת שלבית לשם בחינת: בשלב הראשון, יש לבחון כל ראיה בפני עצמה, על מנת לקבוע ממצאים לפיה. בשלב השני, נבחנת השאלה האם מסכת הראיות מעלה מסקנה מפלילה כנגד הנאשם, על בסיס הערכת הראיות, נסיון החיים והשכל הישר. לצורך שלב זה, די במסקנה לכאורית בלבד, המעבירה את הנטל אל כתפי הנאשם, במסגרת השלב השלישי של הליך הבחינה, להציע הסבר חלופי למערכת הראיות הנסיבתיות. הסבר חלופי זה צריך לעורר ספק סביר בדבר ההנחה המפלילה, זאת על מנת להביא לזיכוי הנאשם. מדובר במסקנה סבירה, מתקבלת על הדעת, בעלת אחיזה בראיות, שאינה דמיונית (ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' מאיר קריאף, פסקאות 97-100 בפסק דינו של כב' השופט סולברג, (21.01.2015)).

יחד עם זאת, גם לאחר העברת הנטל הנסיבתי אל כתפי הנאשם, הנטל על המאשימה נותר להוכיח את אשמתו מעבר לכל ספק סביר:

"חשוב לציין כי אף שהחלק השלישי של המבחן מעביר כביכול את נטל ההסבר אל כתפי הנאשם, מדובר בנטל טקטי בלבד; בסופו של דבר, חובתה של התביעה היא להוכיח מעבר לספק סביר את אשמתו של הנאשם, והיא גם זו אשר צריכה להוכיח שהמסקנה הסבירה היחידה העולה מן הראיות הנסיבתיות היא מסקנה מרשיעה"
(ע"פ 3652/14 מוחמד כנעאני נ' מדינת ישראל, פסקה 54 בפסק דינו של כב' השופט סולברג, (28.12.2015)).

לפיכך, תחילה יבחנו הראיות השונות שהוצגו בבית המשפט תוך התייחסות לטיעוני הצדדים ויקבע משקלן. בהמשך, ייושם המבחן התלת שלבי הנדרש ביחס לראיות נסיבתיות, בהתבסס על אותן ראיות.

8. המסד של שתי העבירות המיוחסות לנאשם, הוא החתימה המופיעה על אישור המסירה (ת/4). ב"כ המאשימה שב וטען, כי יש לקבוע שהנאשם הוא שחתם בשמה של המתלוננת את שמה (עמ' 49 ש-2, 16 לפרוט'). פעולת החקירה הבסיסית והמתבקשת בנסיבות אלה, היא תפיסת המסמך המקורי והשוואתו לכתב ידו של הנאשם על ידי מומחה, דוגמת מומחי מעבדת מסמכים במעבדה לזיהוי פלילי במשטרה ישראל. כך

אף סברו חוקרי תיק זה. החוקרת האחראית רויטל, העידה שהשוואת חתימתו של הנאשם בנסיבות חקירה שכזו היא חשובה (עמ' 20 ש- 19-20 לפרוט'). לכן, במענה לשאלה האם הייתה רוצה להגיע אל המסמך המקורי השיבה: **"בהחלט כן, אם היה ניתן זה שאיפה של כל חוקר"** (עמ' 21 ש- 13-14 לפרוט'). בנוסף, ציינה כי **"בכל חקירה שיש חשד לזיוף מסמך יש חשיבות לתפיסת המסמך המקורי"** (עמ' 21 ש- 16 לפרוט'). יחד עם זאת, לא היו בידי אותה חוקרת האחראית על החקירה, תשובות כלשהן המניחות את הדעת לשאלה מדוע לא בוצעה כל פעולת חקירה על מנת לתפוס את המסמך המקורי (ראו עמ' 21 ש- 2-5), אלא הסתפקה בקבלת העתק "נאמן למקור" (ת/2) מההוצאה לפועל. אף הבקשה שהוגשה לבית המשפט למתן צו במסגרת החקירה, התייחסה לצו לקבלת המסמך הסרוק הנמצא בהוצאה לפועל, נושא חותמת "נאמן למקור", כך בגוף הבקשה (עמ' 21 ש- 8-12 לפרוט'). החוקרת האחראית רויטל, הסבירה כי בהוצאה לפועל מחזיקים מסמכים סרוקים בלבד (עמ' 21 ש- 12 לפרוט'). לאחר שלבקשת ב"כ הנאשם בדיון ההוכחות הראשון, ניתנה החלטה על העברת תיק ההוצאה לפועל אל בית המשפט (עמ' 5 לפרוט'), אכן אושר על ידי ההוצאה לפועל כי המסמך המקורי שב אל הזוכה ואילו בתיק ההוצאה לפועל נשמר מסמך סרוק בלבד (החלטה מיום 12.11.19). החוקרת האחראית רויטל וכן החוקר הנוסף תמיר, לא סיפקו כל הסבר שהוא מדוע לא בוצע כל נסיון לקבל לידי היחידה החוקרת את המסמך המקורי מידי הזוכה, עו"ד שרגא בודה, אשר פרטיו מופיעים על גבי אישור המסירה החל מפתיחת החקירה כחודשיים וחצי בלבד לאחר ביצוע אישור המסירה (עמ' 21 ש- 26 לפרוט'). לא צוינה על ידי החוקרים כל פניה אל הזוכה או בקשה למתן צו לתפיסת המסמך המקורי. לא ברור על מה נסמכה הצהרת ב"כ המאשימה בפתח דיוני ההוכחות, כי **"בפועל אין אפשרות להביא את המקור"** (עמ' 4 ש- 19 לפרוט').

מדובר במחדל חקירה חמור ומהותי, היורד לשורשו של צורך חקירה מרכזי בנסיבות מקרה זה. יתכן שזו הסיבה אשר גרמה לחוקרת האחראית רויטל, להעיד כי מומחי המשטרה מבצעים לעיתים השוואה של מסמכים שאינם מקוריים: **"זה קרה בעבר במספר מקרים ובהתאם לשיקול דעת המומחה ומעבדת המסמכים במטה הארצי. בכל מקרה כל מקרה לגופו"** (עמ' 21 ש- 18-19 לפרוט'). הודעת ב"כ המאשימה בתגובה להחלטת בית המשפט לביצוע השוואת החתימה המופיעה בת/2 עם כתב ידו של הנאשם, מדברת בעד עצמה:

"...פנה הח"מ לראש מעבדת מסמכים במז"פ, אשר מסרה כי השוואה בין כתב יד לבין חתימה המופיעה על גבי העתק צילומי תוביל לקביעה בעלת משקל ראיתי נמוך שכן ההעתק מכיל מעט מאוד מידע הנדרש לצורך השוואה וגיבוש הערכה מקצועית ברמה הנדרשת" (הודעה מיום 22.1.20). בנסיבות אלה בחרה המאשימה שלא לבצע השוואה של המסמך ת/2 עם כתב ידו של הנאשם, אשר הביע במהלך הדיונים בבית המשפט נכונות חוזרת למסור דוגמאות כתב יד ככל שיידרש. עמדת ראש מעבדת מסמכים במטה הארצי, היא בעלת משקל רב לגבי קביעת עוצמת מחדל החקירה, באי תפיסת המסמך המקורי. הדבר ברור ואינו דורש כל הרחבה. אך יתרה מכך: יש לתת משקל אף להתנהלות הבעייתית של המאשימה, אשר החליטה על דעת עצמה שלא לבצע את החלטת בית המשפט לעריכת השוואה. יתכן בהחלט, שקביעה כי אין מדובר בכתב ידו של הנאשם, גם אם ברף משקל ראיתי נמוך בשל השוואה להעתק צילומי, כך למיטב הבנתה של ראש מעבדת סימנים, היה בה די על מנת לבסס ולחזק את הספק הסביר העולה מגרסת הנאשם. קושי נוסף נובע מכך שעמדתה של ראש מעבדת מסמכים לא הוצגה במסמך מנומק אשר נערך על ידה, אלא הועברה בהודעה על ידי ב"כ המאשימה באופן שאינו מאפשר להבין על מה נסמכת הקביעה, המוקדמת לעריכת בדיקה, בדבר משקל ראיתי נמוך. יש עוד לציין, כי כלל לא ברור מהודעת ב"כ המאשימה, האם העתק המסמך הרלוונטי הועבר לעיונה של ראש מעבדת סימנים בטרם מסרה את עמדתה (ת/2), או שמא המאשימה הסתפקה בקבלת עמדתה הכללית בנדון. לכל הפחות בהתאם לעדות החוקרת האחראית רויטל, בעבר התקבלו השוואות כתב יד

גם לגבי מסמכים שאינם מקוריים. התנהלות זו של המאשימה, מחזקת את גרסתו של הנאשם כי אין מדובר בחתימת ידו, אלא בחתימת אישה שחתמה בשמה של המתלוננת במקום:

"הלכה פסוקה היא, כי הימנעות מלהביא ראיה רלבנטית שבהישג יד, מובילה למסקנה שאילו הובאה, היתה פועלת לחובת בעל הדין שנמנע מהגשתה. ההימנעות מחזקת אפוא את ראיותיה של המשיבה"
(ע"פ 8422/14 עמאר מוגאהד נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (10.05.2015)).

9. איני מקבל את טענת ב"כ המאשימה, כי אין לטעון לקיומו של נזק ראייתי בשל בעייתיות הנובעת מהשוואת חתימה בת 4 אותיות בלבד לכתב יד. מדובר בטענה חסרת כל בסיס, אשר לא מצאה תימוכין אף במענה ראש מעבדת מסמכים במז"פ, אותו הציג ב"כ המאשימה. כך, האפשרות והצורך במתן חוות דעת מומחה לשם בחינת אמיתות חתימה, מפורטים בדברי כב' השופט (כתוארו אז) שמגר:

"...הלכה היא מלפנינו, כי בית המשפט רשאי להיזקק לעדויות מומחים בעניינים שבהם דרושים "ידע והתמצאות מדעיים או טכניים" (ד"נ 20/85 בחרי ואח' נ' פלדון ואח' [18], בעמ' 465), ובהם עדות גרפולוג המומחה לניתוח כתבי יד. על מקצוע הגרפולוגיה נאמר, כי "הגיע לדרגת מדע שימושי ממש..." (ע"פ 352/71 טל נ' מדינת ישראל [19], בעמ' 112), ולכן מותר - ולעתים קרובות אף רצוי - לעשות שימוש בחוות דעתו של גרפולוג על מנת לבסס טענה בדבר אמיתותה (או אי אמיתותה) של חתימה"
(ע"א 5293/90 בנק הפועלים בע"מ נ' שאול רחמים בע"מ, פ"ד מז(3) 264, 240 (1993)).

לפיכך, בנסיבות בהן מתעוררת שאלה בדבר אמיתות חתימה, יש מקום לקבל חוות דעת מקצועית:

"במצבים שבהם מתעוררת שאלה רצינית בדבר אמיתות חתימה, רצוי להיעזר בחוות דעתו של גרפולוג מומחה"
(ע"א 1986/92 מדינת ישראל נ' פואד סעד קנג' אבו סאלח, פ"ד נ(1) 508, 449 (1996)).

10. טענה נוספת בה מיקד ב"כ המאשימה את טיעונו, התייחסה לנזק הראייתי שנגרם על ידי

"הנאשם בעצמו", בכך שסירב למסור את חתימתו בעת חקירתו במשטרה, ובכך "ייתר" את הצורך בתפיסת המסמך המקורי. מכאן, כך טען, ככל שנגרם נזק ראייתי הוא נגרם על ידי הנאשם. טענת ב"כ המאשימה בסיכומיו היא טענה מקורית, שכן אינה מוצאת כל בסיס בעדויות חוקרי המשטרה, אשר כשלו בתפיסת המסמך המקורי (החוקר תמיר לא התייחס לסוגיה זו כלל, ואילו האחראית על החקירה, רויטל, לא הצליחה להבהיר מדוע לא ניסתה לתפוס את המסמך המקורי, אף שנשאלה על כך מפורשות - עמ' 21 לפרוט'). זאת ועוד: לא ניתן לקבל הנמקה מעין זו למחדל המשטרה במקרה הנדון, כאשר לא בוצע נסיון כלשהו לתפוס את המסמך המקורי במשך כחצי שנה מתחילת החקירה ועד לחקירת הנאשם, בה, כך נטען, סירב למסור דוגמאות לחתימתו. לפיכך, אותו "פטור" מביצוע פעולת חקירה מהותית בנסיבות המקרה, בשל התנהלות הנאשם בעצמו, דינה להידחות על הסף עוד בטרם התייחסות לשאלה האם הנאשם אכן סירב למסור את דוגמאות כתב

ידו. יצוין, כי הנאשם בעצמו מסר בחקירתו כי האישור המקורי הועבר ככל הנראה לעו"ד שרגא בודה (ת/4 ש-140), אך גם הבהרה מפורשת זו לגבי מיקום המסמך המקורי, לא הביאה את היחידה החוקרת לבצע פעולה כלשהי על מנת לקבל את המסמך המקורי לידיה. כך, גם לאחר חקירת הנאשם, לא נעשה כל ניסיון לתפוס את המסמך המקורי. יש לשוב ולהזכיר, כי זהות המחזיק במסמך המקורי מופיעה על גבי העתק המסמך, והיתה ידועה למשטרה החל מתחילת החקירה, לאחר קבלת ההעתק לידיה. למעשה, אף בתום ניהול ההליך הפלילי ניתן היה לנסות ולתפוס את המסמך המקורי ולקבל את דוגמאות כתב ידו של הנאשם, זאת בהתאם להחלטת בית המשפט לאחר שמיעת הסיכומים, אשר לא הגבילה את אופי פעולת החקירה המתבקשת: **"מכוח סעיף 167 לחסד"פ, תבצע היחידה החוקרת ניסיון להשוות את חתימת הנאשם לחתימה העומדת ביסוד כתב אישום זה"** (עמ' 55 ש-14 לפרוט'). כאמור, המאשימה בחרה גם היא, בהמשך להתנהלות החקירה המשטרתית, למנוע כל ניסיון לבצע את השוואת כתב ידו של הנאשם לחתימה המופיעה על אישור המסירה המקורי.

11. הטענה בדבר סירוב הנאשם למסור את דוגמאות כתב ידו בתום חקירתו תחת אזהרה, היוותה נדבך משמעותי בטיעוני ב"כ המאשימה לגבי אי תפיסת המסמך המקורי, אך גם שימשה בטיעוני לגבי התנהלות מפלילה מצד הנאשם. בהתאם למפורט בהודעת הנאשם תחת אזהרה, בתום החקירה פנה אליו החוקר תמיר וביקש לקבל ממנו דוגמאות לכתב ידו. הנאשם השיב **"אני לא מתנגד למסור"** (ת/4 ש-142), והחוקר תמיר כתב: **"הערת חוקר: לוקח מהחשוד דוגמאות כתב יד לצורך השוואה ומסמן אותן ת.ב 26/2/17"** (ת/4 ש-145). בהמשך אותו יום, בשעה לא ידועה, ערך החוקר תמיר מזכר לפיו כאשר מסר לנאשם את דפים ריקים על מנת שיכתוב עליהם, אמר לו הנאשם: **"אין לי בעיה למסור דוגמאות כתב יד אבל לא כרגע"**, תשובה עליה חזר פעמיים נוספות (ת/5). הנאשם הכחיש את תוכן מזכר זה, העיד בבית המשפט כי הביע הסכמה מלאה למסור דוגמאות של כתב ידו (עמ' 24 ש-26-27 לפרוט') ולא הביע כל סירוב כפי שטען החוקר במזכר (עמ' 24 ש-32-33, עמ' 39 ש-11, 21-22 לפרוט'). החוקר תמיר התקשה בבית המשפט לזכור את פרטי המקרה, ולגבי פרטים רלוונטיים רבים ענה כי אינו "זוכר במדויק", הוא "מאמין ש....", "מעריך" ו"סביר להניח ש...". (עמ' 8-11 לפרוט'). למעשה, לא ניתן כל הסבר מניח את הדעת על ידי החוקר תמיר למספר סוגיות מטרידות אשר נותרו ללא מענה:

- בהתאם למפורט בהודעת הנאשם, החוקר תמיר ציין מפורשות: **"לוקח מהחשוד דוגמאות כתב יד לצורך השוואה ומסמן אותן ת.ב 26/2/17"** (ת/4 ש-145). ככל שדברים אלה, אשר נכתבו על ידי החוקר, אכן משקפים את שביצע, לא ברור כיצד סירב הנאשם, לאחר שלכאורה החוקר לקח ממנו דוגמאות כתב יד, למסור את אותן דוגמאות (ת/5). ניסוח הדברים ברור ומשקף פעולה שבוצעה, של קבלת דוגמאות כתב יד ואף סימון אותן דוגמאות. הטענה המופיעה במזכר (ת/5), כי החוקר תמיר למעשה "רצה" לקבל מהנאשם דוגמאות כתב יד לאחר הבעת נכונות מצדו, ו"רצה" לסמן דוגמאות אלה, סותרת את שנכתב על ידו בגוף הודעת הנאשם. הסברו של החוקר תמיר כי הוציא את הדפים ורק בשלב זה הנאשם סירב (עמ' 8 ש-26-27 לפרוט'), אינו מניח את הדעת, שכן ציין באופן מפורש כי "לוקח" מהנאשם דוגמאות כתב יד ו"מסמן" אותן.

- לא ברור מדוע אותם דפים, בין אם הכילו את כתב ידו של הנאשם ובין אם לאו, דפים אשר לכאורה סומנו על ידי החוקר תמיר "ת.ב 2", לא צורפו להודעת הנאשם. נתון זה מקבל משנה תוקף, לאור העובדה שמסמך אחר אותו סימן החוקר תמיר ת.ב 1, צורף על ידו כנספח להודעת הנאשם.

- לא התקבל כל הסבר לשאלה מדוע הנאשם לא חתם על דבריו שנאמרו, לכאורה, בפני החוקר תמיר, לפיהם התייחס למתן דוגמאות כתב ידו כך: **"אין לי בעיה למסור דוגמאות כתב יד אבל לא כרגע"** (ת/5). מדובר בציטוט דברים אותם אמר לכאורה הנאשם במהלך חקירתו, אך הדברים פורטו במזכר בלבד, מבלי שהוצגו בפני הנאשם, הוקראו לו והנאשם לא התבקש לחתום על מסמך זה. כפי שהעיד החוקר תמיר, הדבר היה ככל הנראה מיד לאחר שההודעה "נסגרה" בעת שהנאשם עדיין בפניו (עמ' 9 ש- 4-5 לפרוט'). ככל שהדבר נכון, לא ברור מדוע אמירות אלה לא הוספו בכתב יד בתחתית העמוד האחרון של ההודעה אשר "נסגרה" קודם לכן, כפי שניתן לחזות לא פעם בחקירות תחת אזהרה להן מוספים דברים בכתב יד לאחר שהודפסו.

- סימני השאלה גוברים, כאשר עיון מעמיק בהודעת הנאשם מעלה כי חתם לאורך כל הודעתו: החל מהעמוד הראשון - בו חתם על אזהרתו וזכויותיו בלבד, דרך העמוד השני - בו אישר בחתימתו כי הבין את החשד ואת תוכן האזהרה, ועד לארבע חתימות נוספות בתחתית כל עמוד בו פורטו דבריו בפני החוקר תמיר. באופן מפתיע, לא ברור ובלתי מוסבר, דווקא העמוד האחרון של ההודעה, המסתיים בשורה "זו הודעתי אשר נקראה על ידי/הוקראה בפני ואושרה בחתימת ידי", נחתם על ידי החוקר תמיר בלבד ולא על ידי הנאשם. הקפדת החוקר תמיר על חתימת הנאשם על כל חלק וחלק בהודעתו, והימנעותו מכך דווקא בעמוד האחרון בו פורטה כביכול הסכמתו למסור דוגמאות מכתב ידו, מחזקת את הספק הנותר לגבי סירוב מצד הנאשם למסור דוגמאות אלה, סירוב אשר אף תיעודו לא אושר בחתימת הנאשם.

- תהיה נוספת נובעת מהתנהלות החקירה בהמשך: החוקר תמיר אישר כי חשב **"שדוגמאות כתב היד יכולות לשפוך אור לכאן או לכאן"** (עמ' 9 ש- 17-19 לפרוט'), ואילו האחראית על החקירה רויטל העידה לגבי חשיבות השוואת חתימתו של הנאשם בנסיבות חקירה שכזו (עמ' 20 ש- 19-20 לפרוט'). מכאן, כשמדובר בחקירה כה מצומצמת ובחשיבות השוואת כתב ידו של הנאשם לחתימה על גבי אישור המסירה, לא ברור מדוע לא בוצעה כל פניה אל הנאשם לספק את דוגמת כתב ידו לאחר חקירתו באזהרה. אף בלא כל סימני השאלה שהתעוררו ביחס לטענה בדבר סירוב הנאשם לכך בחקירתו, הרי שלגרסת החוקר תמיר במזכר (ת/5) - הנאשם הסכים תחילה למסור דוגמה של כתב ידו ובהמשך לא סירב אלא אמר כי אינו מוכן לכך "כרגע". בהתחשב במרכזיות ראייה זו לחקירה, כפי שטענו החוקרים בעצמם, לא ברור מדוע לא בוצעה בהמשך כל פניה אל הנאשם, לאחר חקירתו תחת אזהרה, על מנת לבקש את דוגמאות כתב ידו. יש לציין כי החקירה הדלה בראיות ובפעולות חקירה, הסתיימה, לכל הפחות, כתשעה חודשים לאחר חקירת הנאשם במשטרה, בשיחת טלפון שנערכה עם עורך תצהירו של הנאשם (ת/10).

התנהלות זו מצטרפת למחדל החקירה שבאי תפיסת המסמך המקורי.

לאורך כל עדותו של החוקר תמיר בבית המשפט, לא ניתן מענה כלשהו שאינו השערה, הנחה או הערכה. על יסוד עדות החוקר תמיר בבית המשפט, לא ניתן לשלול את גרסת הנאשם לגבי נכונותו, לאורך כל הדרך, למסור דוגמאות של כתב ידו. סימני השאלה שפורטו לעיל ביחס למסמכים שנערכו על ידי החוקר תמיר בזמן אמת, אך מחזקים ומבססים את גרסת הנאשם, לכל הפחות ברף של ספק סביר, ממשי ומשמעותי.

12. ב"כ המאשימה ביקש לתת משקל ראייתי לתגובות הנאשם בחקירתו במשטרה, כי הוא זקוק לזמן על מנת לבדוק את הטענות כנגדו. עיון בהודעת הנאשם תחת אזהרה, מעלה כי לאורך כל ההודעה, עמד על כך שביצע את המסירה בכתובתה של המתלוננת וכי כל האמור בתצהירו הוא אמת. כאשר החוקר תמיר טען בפניו כי "מבדיקות" שערכו, הנאשם לא היה במקום ולא החתים את המתלוננת על אישור המסירה, ענה הנאשם כי עליו לבדוק את הטענות. יחד עם זאת, הנאשם אמר מפורשות באותה חקירה כי הנתונים אותם עליו לבדוק הם טעות אפשרית, בתום לב, ברישום התאריך והשעה ולא מעבר לכך. כאמור, הנאשם עמד על כך כי ביצע את המסירה בכתובתה של המתלוננת, החתים אישה בשמה ווידא את הכתובת עם משפחת כהן המתגוררת במקום. תשובותיו הזהירות של הנאשם בחקירתו במשטרה, אינן יכולות למלא את החסר בראיות המאשימה והספק הממשי שהותירו. באופן דומה, איני מקבל את הטענה כי ספק זה מתכרסם בנסיבות בהן מספר דירתה של המתלוננת הוא 1 והנאשם טען כי פגש באישה בקומה הראשונה, זאת לאור הבהרתו כי עשה כן בתורו אחר דירת המתלוננת ובחפשו אחר דייר שיאמת כי היא מתגוררת בבנין, כפי שהצליח לאמת עם משפחת כהן.

13. לאחר ניתוח הראיות שהוצגו, יש לשוב ולבחון אותן בהתאם לשלבים שנקבעו בפסיקה: קביעת ממצאים, בדיקה האם העלו מסקנה נסיבתית מפלילה כנגד הנאשם, ובחינת הסבר חלופי סביר על ידי הנאשם למסכת ראיות זו.

אפנה שוב לבסיס, התשתית העובדתית המוסכמת והשאלה השנויה במחלוקת. ב"כ המאשימה מיקד בסיכומיו את המחלוקת העובדתית באופן הבא:

"אין מחלוקת על זה שהנאשם היה במקום, יכל להגיע למקום, לראות שהוא לא מבצע את אישור המסירה כי לא דוד ולא שירן נמצאים בכתובת ובמקום לחזור לאחר שנכשל במסירה ולהגיע שוב על מנת לבצע את המסירה מחיפה, יותר פשוט לכתוב ששירן קיבלה את המסירה. המאשימה טען כי הנאשם לא החתים את שירן דלאל או מי שנחזתה להיות שירן, במקום זאת כתב "שירן" על טופס המסירה וציין שם של משפחה הגרה בבניין, הא ותו לא"
(עמ' 49 ש- 12-16 לפרוט').

יודגש, כי הסוגיות הנדונות במקרה זה אינן קשורות לנהלי החתמת אישורי מסירה ואופן זיהוי החותם, אלא בזיוף החתימה המיוחס לנאשם ובתצהיר המפרט את החתמת המתלוננת.

ב"כ הנאשם הסכים, כי לא המתלוננת היא שחתמה על אישור המסירה (עמ' 53 ש- 23 לפרוט'), אך טען כי יש לקבל את גרסת הנאשם שאישה אחרת אשר נמצאה בבנין קיבלה את המסירה וחתמה בשמה של המתלוננת.

לנוכח הסכמות הצדדים, ניתן לקבוע כממצא עובדתי כי הנאשם הגיע אל מקום מגורי המתלוננת על מנת לבצע מסירת מסמך, ואילו על גבי אישור המסירה נחתמה חתימה של שם המתלוננת אך לא המתלוננת היא שחתמה. מסכת זו עשויה להעלות מסקנה לכאורית ונסיבתית כי אפשר והנאשם, אשר החזיק באישור המסירה ומוטל היה עליו לבצעה, הוא שחתם במקומה של המתלוננת, כפי שטענה המאשימה. יחד עם זאת, הסברו החלופי של הנאשם כי אישה שנמצאה בבנין היא שחתמה על אישור המסירה מקים, בנסיבות שפורטו בהרחבה לעיל, ספק סביר ומשמעותי. ספק זה מתבסס ומתעצם לנוכח מחדל החקירה המשמעותי, אשר מנע את השוואת כתב ידו של הנאשם עם החתימה על גבי אישור

המסירה, כמפורט לעיל. מדובר במחדל הנוגע לנושא הנמצא בליבת תיק חקירה דל זה, החל מתחילת החקירה שנמשכה למעלה משנה, ועד להתייחסות המאשימה להחלטת בית המשפט להצגת ממצאי ראיות בשלב הסיכומים, על כל המשמעות הראייתית הנגזרת מכך. אין מדובר במחדל המעורר קושי במובן היבטי צדק והגינות בניהול ההליך הפלילי כנגד הנאשם בלבד, אלא בפגם ראייתי משמעותי המותיר ספק כבד באשר לתוצאותיה של חקירה בסיסית אותה ראוי היה לבצע.

בחינת מכלול הראיות מעלה, כי לא עלה בידי המאשימה להוכיח שזיוף החתימה על אישור המסירה הוא המסקנה הסבירה היחידה העולה מהן, והסברו החלופי של הנאשם לנסיבות החתימה מבסס למעלה מספק סביר. לפיכך, לאור סבירות גרסת הנאשם, לא הוכחו אף יסודות עבירת התצהיר השקרי.

סוף דבר

אני מורה על זיכוי הנאשם מחמת הספק.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תוך 45 יום מהיום.

ניתנה היום, ל' שבט תש"פ, 25 פברואר 2020, במעמד הצדדים